

Lausunto itsenäisen asumisen toimenpideohjelmista 2022-2023

Tekninen lautakunta 23.2.2022 § 44

Valmistelu

Valmistelijana toimialajohtaja Kari Nissinen, p. 040 669 1005

Ylä-Savon SOTE kuntayhtymän jäsenkunnissa toimii hallintorajat ylittävät itsenäisen asumisen työryhmät, joihin on valittu edustajat kunnasta, vanhusneuvostosta ja kuntayhtymästä. Itsenäisen asumisen työryhmä laatii vuosittain arviointi- ja kartoitusprosessin pohjalta itsenäisen asumisen toimenpideohjelmat. Toimenpideohjelmassa arvioidaan ikääntyneiden palveluasumisen tarvetta, tarkastellaan ikääntyneiden asumisratkaisuja sekä asuinympäristöön liittyviä muutostarpeita kotona asumisen tueksi.

Itsenäisen asumisen toimenpideohjelmasta ja sen liiteaineistosta käy ilmi, että 75 vuotta täyttäneitä iisalmelaisia oli vuonna 2021 yhteensä 2 482. Vuoden 2021 tilanteen mukaan 75 vuotta täyttäneistä iisalmelaisista 9,5 % (236 hlöä) oli tehostetun palveluasumisen piirissä. Tehostettua palveluasumista tuotettiin sekä lähipalveluna että seudullisena palveluna. Tavallisen palveluasumisen piirissä 75 vuotta täyttäneistä oli 1,0 % (26 hlöä). 71,0 % (1 762 hlöä) ikääntyneistä asui kotonaan eikä ollut minkäänlaisten palvelujen piirissä. Säännöllistä kotihoitoa 75 vuotta täyttäneistä sai 11,4 % (282 hlöä) ja omaishoidon tuen piirissä heistä oli 7,1 % (176 hlöä).

Ylä-Savon SOTE kuntayhtymän omana tuotantona tehostettua palveluasumista järjestetään Iisalmessa kolmessa kiinteistössä; kaupungin omistamassa Kirkonsalmen palvelukeskuksessa (54 asuntoa)

sekä Ilvola -säätön omistamissa Onnimannissa (11 asuntoa) ja Aurinkokartanossa (25 asuntoa). Kirkonsalmen palvelukeskuksen ja Onnimannin tilat ovat pääosin tai osin esteettömiä ja turvallisia, mutta eivät täysin vastaa nykyisen pitkäaikaisen asumisen vaatimuksia. Aurinkokartano on uusi kiinteistö ja sen tilat ovat esteettömät ja turvalliset.

Palveluasumisen suhteen tavoitteita ovat mm.:

- Että tehostetun palveluasumisen ensisijaisena järjestämistapana on palveluseteli ja että tehostetun palveluasumisen peittävyys 75 vuotta täyttäneistä lähenee kansallista ja Pohjois-Savon peittävyytensä (6-7 %).
- Erityisryhmien (mielenterveys- ja vammaisasiakkaat) asumispalvelujen yhdistämisen edellytysten selvittäminen ja sen vaikutusten selvittäminen asumispalvelujen tarpeeseen sekä asuntokantaan.
- Monimuotoisen ja kevyemmän asumisen kehittäminen, muun muassa senioriasuminen.
- Asuntojen hyvä sijainti ja toimivat asunnot sekä esteetön elinympäristö ja helppokäyttöinen julkinen liikenne.

Toimenpiteissä korostuvat mm. palvelutarpeen arviointi ja kartoitukset, palvelutasokuvaukset ja -kriteerit sekä asiakaslähtöisyys ja valinnanvapaus, yhteisöllisen asumisen vahvistaminen perhehoidolla ja perhehoidon tilaratkaisujen kartoittaminen poikkihallinnollisesti. Itsenäisen asumisen erilaisia vaihtoehtoja halutaan kehittää ja kotiin annettujen palvelujen ensisijaisuutta tuetaan.

Palveluasumisen osalta Ylä-Savon SOTE kuntayhtymässä on arvioitu, että vuoteen 2026 mennessä Iisalmessa syntyy 30-40 uuden asiakaspaikan tilatarve.

Palveluasumiskiinteistöjen suhteen raportissa on esitetty olennaisina tavoitteina. Toimenpiteinä palveluasumiskiinteistöjen osalta on listattu:

- Kiinteistöjen poistumis- ja henkilöturvallisuusjärjestelmät pidetään vaatimusten mukaisina.
- Uudisrakennushankkeita tarkastellaan yhteistyössä kaupungin ja kuntayhtymän kanssa, osana hyvinvointialueen suunnittelua.

Itsenäisen asumisen osalta raportissa on todettu, että 75 vuotta täyttäneistä kotona asuu tällä hetkellä 90,5 %. Jatkossa tavoitteena on, että tämä osuus olisi vähintään 93 %. Tavoitteen saavuttaminen edellyttää mm. seuraavien tavoitteiden toteutumista:

- Monimuotoinen ja yksiportainen asuminen lisääntyy. Yksiportaisessa mallissa palvelut tuotetaan iäkkäiden tarpeen mukaan sinne, missä he asuvat. Tavoitteena on tukea heitä asumaan omissa kodeissaan mahdollisimman pitkään ja itsenäisesti.
- Olemassa oleva asuntokanta ja kodin rakenteet tukevat ikääntymistä mahdollisine toimintarajoitteineen ja ajan vaatimuksineen.
- Esteetön ympäristö, lähipalvelut ja helppokäyttöinen julkinen liikenne tukevat omatoimista vanhuutta ja sosiaalisen vuorovaikutuksen edellytyksiä.
- Hintaluokaltaan edullisten asumismuotojen kehittäminen, esimerkiksi asumisoikeusasunnot.

Itsenäistä asumista tukeviksi toimenpiteiksi on listattu mm. seuraavat:

- Hissikannan kartoituksen päivittäminen ja hissiavustukset (Iisalmen kaupunki).
- Petterinkulman asuntokanta on kartoitettu (Petterinkulma Oy).

- Vanhustyön keskusliiton korjausneuvonnan hyödyntäminen asuntokorjauksissa (Ylä-Savon Sote ja Iisalmen kaupunki).
- Seudullisen korjausneuvontaresurssin selvittäminen kuntayhteistyönä.
- Aktiiviset toimenpiteet yhteistyötahojen löytämiseksi (Iisalmen kaupunki).
- Paikkatietojärjestelmän hyödyntäminen (Iisalmen kaupunki ja Ylä-Savon Sote).
- Esteettömyyden kehittäminen erityisesti keskusta-alueella (Iisalmen kaupunki).
- Yhteistyö palvelujen tarjonnassa yksityisten palveluntuottajien ja kolmannen sektorin kanssa (Ylä-Savon Sote).
- Aran osaomistusasuntotukien selvittäminen (Iisalmen kaupunki).

Itsenäisen asumisen rakennuskannasta raportissa todetaan, että säätiöillä ja yhdistyksillä on yksittäisiä kohteita Iisalmen kaupungin alueella. Vanhusten tukisäätiöllä on omistuksessaan yhteensä 32 asuntoa, Ilvola-säätiöllä 85 asuntoa ja Suomen punaisella ristillä 28 asuntoa. Petterinkulma Oy:llä on 350 ikääntyneille sopivaa kohdetta Iisalmen alueella. Hissillisiä asuntoja näissä on 227 kappaletta. Osassa Petterinkulman taloista löytyy myöskin yhteisiä kalustettuja kerhotiloja. Petterinkulma Oy selvittää hissien rakentamisen mahdollisuutta Savipellon alueella.

Raportista ilmenee, että Iisalmissa ei ole ollut vuoden 2021 aikana vireillä ikäihmisille kohdennettuja itsenäisen asumisen uudisrakennushankkeita tai peruskorjaushankkeita. Sen sijaan kaupungille on saapunut kuntalaisaloitteita itsenäisen asumisen kehittämiseen liittyen. Kaupunki on ilmoittanut halukkuutensa itsenäisen asumisen olosuhteiden luomiseen yhteistyössä Petterinkulman ja Ylä-Savon SOTE kuntayhtymän kanssa.

Yleisiksi tavoitteiksi ja toimenpiteiksi ikäystävällisen asuinympäristön kehittämisessä on raportissa mainittu:

- Asumisratkaisujen terveellisyys, turvallisuus, tilatehokkuus, yhteisöllisyys ja esteettömyys.
- Teknologian ja digitaalisten laitteiden hyödyntäminen.
- Rakentaminen palvelujen läheisyyteen.
- Esteettömyyttä ja turvallisuutta havainnoidaan vammaisneuvoston, Ylä-Savon SOTE kuntayhtymän ja Iisalmen kaupungin toimesta tehtävissä kävelyissä ja kartoituksissa.

Yhteenvedona voidaan todeta, että monet raportissa esitetyt tavoitteet ja toimenpiteet liittyvät läheisesti Iisalmen kaupungin teknisen toimialan tehtäväkenttään.

Toimenpideohjelmasta on pyydetty kommentit myös ikäihmisten neuvostolta 20.2.2022 mennessä. Kommentit esitellään kokouksessa.

Strategisten tavoitteiden ja yritysvaikutusten arviointi sekä kuntien päätösten ennakoarviointimenettely

Päätös toteuttaa strategian tavoitetta Ihana Iisalmi. Päätöksellä on vaikutuksia ihmisten terveyteen ja hyvinvointiin.

Lisätietona jaetaan

- Lausuntopyyntö itsenäisen asumisen toimenpideohjelmista 2022 - 2023
- Itsenäisen asumisen toimenpideohjelma vuosille 2022 - 2023
- Ikääntyneiden palvelusasuntotarpeen ja -kannan arviointi, ei verkkojulkinen
- Yhteenveto ikäihmisten neuvoston kommentteista Itsenäisen asumisen toimenpideohjelmaan 2022-2023, ei verkkojulkinen

Toimialajohtajan päätösehdotus

Tekninen lautakunta merkitsee itsenäisen asumisen toimenpideohjelman vuosille 2022-2023 tietoonsa saatetuksi ja toteaa siitä lausuntonaan seuraavaa: Toimenpideohjelmassa on käsitelty laaja-alaisesti ikääntyneiden palveluasumiseen ja itsenäiseen asumiseen liittyviä tavoitteita ja toimenpiteitä. Monet esitetyistä toimenpiteistä kuuluvat teknisen toimialan toiminta-alueelle tai ovat sellaisia, joihin tekninen toimiala voi toiminnallaan vaikuttaa. Tekninen lautakunta pitää tärkeänä yhteistyön jatkamista Ylä-Savon SOTE kuntayhtymän ja myöhemmin uuden hyvinvointialueen kanssa ikääntyneiden asumisen ja asumisympäristöjen kehittämiseksi Iisalmessa.

Päätös

Toimialajohtaja täydensi päätösehdotustaan seuraavasti: käynnistetään lähikuntien ja Ylä-Savon SOTE kuntayhtymän kanssa neuvottelut riittävän korjausneuvonnan saamiseksi Ylä-Savon alueelle. Korjausneuvonnan eräänä tärkeänä kohderyhmänä tulisivat olemaan ikääntyneet, liikuntarajoitteiset ja erityisiä asumisratkaisuja tarvitsevat alueen asukkaat.

Hyväksyttiin toimialajohtajan täydennetty päätösehdotus.

Toimialajohtaja Kari Nissinen esitteli kokouksessa ikäihmisten neuvostolta saadut kommentit ja ne lisättiin pöytäkirjan liitteeksi.

Muutoksenhaku

1 A. Päätöksestä ei saa tehdä valitusta tai oikaisuvaatimusta, koska päätös koskee valmistelua tai täytäntöönpanoa, kuntalaki 136 §.

Toimenpiteet, otteet

Ylä-Savon SOTE kuntayhtymä

Petterinkulma

Iisalmen kaupunki

Ikäihmisten neuvosto
toimialajohtaja
kaavoituspäällikkö